

Nova onomastična revija: *Voprosy onomastiki*

Silvo Torkar

IZVLEČEK: Sestavek je poročilo o prvi številki prve ruske onomastične revije *Voprosy onomastiki*, ki je z letnico 2004 izšla na Uralski državni univerzi v Jekaterinburgu. V poročilu je podan kratek prikaz vseh desetih znanstvenih člankov (devet iz Rusije in eden iz Bolgarije) ter prispevkov v rubrikah *Gradivo*, *Znanstveno življenje*, *Ocene in Odprave*.

The new onomastic magazine: Voprosy onomastiki

ABSTRACT: The article reports on the first volume of Russian onomastic magazine *Voprosy onomastiki* which was published in 2004 at the Ural state university in Yekaterinburg. A brief outline of all ten scientific articles (nine from Russia and one from Bulgaria) is given, and the contributions to other four sections of the magazine are presented as well.

V uralskem Jekaterinburgu (sovjetskem Sverdlovsku) v Rusiji je z letnico 2004 izšla prva številka prve ruske onomastične revije *Voprosy onomastiki*. Njen glavni urednik je profesor Uralske državne univerze v Jekaterinburgu, akad. Aleksander K. Matvejev, gonilna sila revije pa zlasti njegovi namestnici, še mladi, a že močno uveljavljeni uralski znanstvenici dr. Jelena L. Berezovič in dr. Marija E. Rut. Med vidnejšimi imeni članov uredniškega odbora je vsekakor treba omeniti eno najpomembnejših živečih ruskih slavistk, dr. Svetlano M. Tolstoj iz Moskve. Prva številka je izšla na 194 straneh in obsega deset člankov (opremljenih s kratkimi izvlečki v angleščini), en gradivski prispevek, dvoje poročil o kongresih in konferencah, pet knjižnih ocen, seznam 146 ruskih disertacij s področja onomastike iz let 1999–2003 in dvoje poročil o znanstvenih odpravah. Revija ima presenetljivo majhno naklado – skromnih tristo primerkov.

Pojavitev revije utemeljujejo njeni uredniki z vrsto objektivnih vzrokov, med njimi zlasti z nastankom novih kategorij imen, in pa s subjektivnimi vzroki, povezanimi z nezadovoljivo stopnjo razvitosti ruske onomastike in potrebo, da se v reviji združijo naporu doslej nepovezanih onomastičnih središč. Uralska onomastična šola ima že lepo tradicijo, saj je v Jekaterinburgu že nekaj časa izhajal meduniverzitetni zbornik, ki je sedanji reviji tudi dal ime.

Poglejmo si vsebino revije bolj natančno.

Razen enega so vsi avtorji prve številke Rusi. Na častnem prvem mestu je objavljen članek A. K. Matvejeva *Apologija imena*, v katerem avtor razglablja o nekaterih teoretičnih vprašanjih onomastike, kot je pomen osebnega imena in njegova vloga v jeziku, razmerje med onomastiko in besediščem itd. Sledi članek dveh avtorjev iz moskovskega Inštituta za slavistiko Ane F. Litvine in Fjodora B. Uspenskega pod naslovom *Poglavje iz zgodovine izbiranja imen pri Rurikovičih: knezi-soimenjaki in njihovi svetniški zavetniki*. V dinastiji Rurikovičev je namreč v predmongolski dobi obstajala prepoved poimenovanja sinov z imeni še živečih očetov ali dedov, medtem ko se je v 14.–16. stol. prepoved nanašala le na istega zavetnika, ne pa na samo ime. V članku dr. Julije I. Čajkine iz Vologde *Poimenovanja moškega prebivalstva Vologde in Voroneža v prvi polovici 17. stoletja* je narejena primerjalna analiza moških rojstnih imen trgovsko-obrtniškega prebivalstva v dveh ruskih mestih s specifično zgodovinsko usodo. Gre za 218 imen iz Vologde in 142 imen iz Voroneža, izpisanih iz davčnih knjig 1629. oz. 1646. leta, pri čemer je v severnoruski Vologdi kar 45 imen nesvetniških, medtem ko je takšnih v komaj nastalem južnoruskem Voronežu le 11. Imenska formula je bila bodisi dvodelna, bodisi trodelna, pri čemer je kot druga sestavina nastopal bodisi patronimik na *-ov*, bodisi vzdevek, kot tretja pa družinski vzdevek očeta ali deda, ki je največkrat izhajal iz poimenovanja poklica. Priimkov ta sloj prebivalstva tedaj še ni poznal. Prof. Nikolaj I. Zubov z Univerze v Odesi je avtor članka *Ženska teonimija v staroruskem tolmačenju 39. »Povesti« Grigorija Nazianzina o malikih*, enega od redkih spomenikov staroruskega pismenstva, ki nam sporoča o malikovanju pri vzhodnih Slovanih. Avtor analizira posebnosti uporabe helenistične teonimije v navedenem spomeniku na primeru slovanskega teonima *Mokoš*. Dr. Darina M. Mladenova z Inštituta za balkanistiko Bolgarske akademije znanosti je v članku *Balkanski tip astronimičnega sistema* analizirala tematsko skupino balkanskih ljudskih astronimov s pomočjo arealne, primerjalno-zgodovinske, konfrontativne in etnolingvistične metode in prišla do rezultatov, podobnih tistim, ki so bili dobljeni na področju morfosintaktične strukture balkanskih jezikov. Prof. Aleksej V. Judin z Univerze v Gentu (Belgija) je avtor članka *Jordan in Donava v vzhodnoslovanski magični folklori*, v katerem podrobno obdela funkcioniranje dveh najpomembnejših vodnih imen slovanske folklore v zagovorih in kolednicah.

Irina V. Krjukova in dr. Vasilij I. Suprun iz Volgograda sta prispevala članek *K zgodovinskojezikoslovnemu proučevanju vodnih imen porečja Dona* in pri svojem delu uporabila tudi Bezlajeva *Slovenska vodna imena*. Dr. Aleksej L. Šilov iz Moskve v članku *Poimenovalni termini v imenih brzic Karelije* analizira ruske in zlasti ugrofinske termine, ki se pojavljajo v imenih brzic na področju, ki ga naseljujejo Laponci, pribaltski Finci in Rusi. Prof. Jelena V. Dušečkina s sanktpeterburške univerze v članku *Ime hčerke »voditelja vseh narodov«* skuša odgovoriti na dve vprašanji: zakaj je Stalin svoji hčerki dal ime Svetlana in kako je to vplivalo na modo imen v Rusiji. Anatolij A. Fomin z Uralske državne univerze v Jekaterinburgu je prispeval pregledni članek o literarni onomastiki v Rusiji, o njenih rezultatih in perspektivah.

V rubriki *Gradivo* je objavljen daljši slovarsko urejen prispevek Inne V. Rodionove z Uralske državne univerze pod naslovom *Izpeljanke bibličnih antroponimov v ljudski jezikovni tradiciji*.

V rubriki *Znanstveno življenje* sta objavljeni dve poročili. N. V. Vasiljeva iz

Moskve poroča o onomastičnem simpoziju *Völkernamen, Landernamen, Landschaftsnamen*, ki je potekal v Leipzigu 1. in 2. oktobra 2003. Dr. Jelena L. Berezovič z Uralske državne univerze poroča o onomastični problematiki na 13. mednarodnem slavističnem kongresu, ki je potekal od 15. do 21. avgusta 2003 v Ljubljani, obenem pa predstavi po avtorjih tudi posebno številko Jezikoslovnih zapiskov (2002, l. 8, št. 2), posvečeno slovenskemu imenoslovju.

V rubriki *Ocene* nastopa pet avtorjev. Dr. J. N. Poljakova s Permske državne univerze izčrpno predstavlja tri onomastične knjige, ki obravnavajo antroponimijo Urala. Gre za dve knjigi A. G. Mosina: *Ural'skij istoričeskij onomastikon*, Jekaterinburg 2001, 516 str., in *Ural'skie familii. Materialy dlja slovarja. T. 1.* Jekaterinburg 2000, 496 str., in za knjigo A. I. Nazarova *Očerki po istorii familij ural'skih (jaickih) kazakov*, Almaty (Alma-Ata) 2003, 180 str. Dr. V. I. Suprun iz Volgograda ocenjuje knjigo poljskega avtorja J. Sosnowskega *Toponimia rosyjska XVI wieku: Nazwy wsi*, Łódź 2002, 203 str. Že znana N. V. Vasiljeva iz Moskve poroča o knjigi V. M. Kalinkina *Poètika onima*, Doneck 1999, 408 str. Dr. M. V. Golomidova iz Jekaterinburga poroča o knjigi *Čužoe imja: Al'manah »Kanun«*, Vyp. 6, Sankt-Peteburg 2001, 438 str. V. V. Bardakova iz Volgograda pa poroča o knjigi I. V. Krjukove *Reklamnoe imja: roždenie, uzualizacija, vosprijatie*, Volgograd 2003, 100 str.

V seznamu novih disertacij s področja onomastike, ki ni podpisan, najdemo 146 naslovov kandidatskih in doktorskih disertacij, obranjenih na univerzah širom po Rusiji (poleg že imenovanih središč se navajajo tudi Kazan, Joškar-Ola, Iževsk, Nalčik, Tver, Ufa, Tjumen, Ulan-Ude, Mahačkala, Belgorod, Nižnij Novgorod, Kostroma, Jakutsk, Voronež, Orel, Irkutsk, Tambov, Krasnodar, Čeboksari, Pjatigorsk, Čeljabinsk, Tomsk, Habarovsk, Barnaul, Smolensk, Jelec, Petrozavodsk, Stavropol, Jaroslavl, Ivanovo).

V rubriki *Odprave* poroča dr. I. I. Mullonen, specialist za ugrofinske jezike na univerzi v Petrozavodsku, o interdisciplinarni odpravi k južnim Vepsom, ki živijo v vaseh ob gornjem toku reke Lid' v leningrajski regiji. K. S. Verhoturova in T. I. Kiriševa z Uralske državne univerze pa poročata o toponimični odpravi Uralske univerze v dveh občinah kostromske regije.

Silvo Torkar, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Novi trg 2,
1000 Ljubljana
E-pošta: silvot@siol.net

JEZIKOSLOVNI ZAPISKI 11.2005.1